

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

Научна конференция
на Катедра “Икономическа социология”

Тема:

*Обществената трансформация
в България, Европа и Света*

О Т Ч Е Т

за изпълнение

на Договор за университетска научна проява:
организация и провеждане на университетска научна проява
№ НИД НП – 14/2012 г.

Срок на изпълнение на проекта: 31 март 2013

Ръководител на проекта: .....

(Проф. д.с.н. Михаил Мирчев)

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Членове на проекта
2. „Обществената трансформация в България, Европа и Света“:
актуалност на научната конференция
3. Организационна форма на научната проява
4. Планирани цели и постигнати резултати
5. Предстоящо: рецензиран сборник
6. Финансиране
7. Благодарности
8. Приложения

Приложение 1: Приветствия и поздравителни адреси

Приветствие от името на Ректорски съвет и Ректор на УНСС
Приветствие от името на БАН и Научен секретар на БАН
Приветствие от името на Съюз на учените в България
Приветствие от ръководителя на катедра
„Икономическа социология“, УНСС

Приложение 2: Организационен съвет

Приложение 3: Регистрирани участници

Приложение 4: Работни програми

„Обществена трансформация в България, Европа и Света“
„Глобализацията тук и там“

Приложение 5: Печатни и презентационни материали

Приложение 6: Отличени студентски разработки

1. Членове на проекта

Научната конференция „Обществената трансформация в България, Европа и Света“ е проект на преподаватели от катедра „Икономическа социология“ при УНСС. Организационният съвет както и Административно-техническия състав са предложени и одобрени от Катедрения съвет от 01.03.2012. (Виж Приложение № 2).

1.1. Организационен съвет на конференцията

- Проф. д.с.н. Михаил Мирчев – ръководител на проекта
- Проф. д.с.н. Теменуга Ракаджийска
- Доц. д-р Андрей Бунджулов
- Гл. ас. д-р Донка Никова
- Тодорка Кинева, докторант

1.2. Администрация и технически състав

- Гл. ас. Михаела Мишева
- Мариета Христова, докторант
- Габриела Йорданова, докторант
- Велина Балканска, докторант
- Деница Кръстева, магистър
- Пламен Мичев, IV курс, социология
- Динко Динев, IV курс, социология
- Атанас Велков, II курс, икономика

1.3. Организационен комитет на съпътстваща студентска конференция

- Хасан Бербер, IV курс, социология
- Елина Викторова, II курс, социология
- Йоанна Танушина, II курс, икономика с чуждоезиково обучение

2. „Обществената трансформация в България, Европа и Света“: актуалност на научната конференция

Идеята да организираме и проведем научната конференция „Обществената трансформация в България, Европа и Света“ възникна далеч не случайно. Темата е безспорно актуална. Освен това тя ясно съответства на професионалното направление „Социология, антропология и науки за културата“ на Катедрата. То се развива в УНСС съгласно амбицията на университета убедително да заеме лидерско място в България не само в областта на стопанските и управленските науки. Така ние защитаваме над 50-годишна традиция в обучението на специалисти и научните изследвания в областта на социологията и икономическата социология в УНСС. Продължаваме делото на изтъкнати учени наши колеги като акад. Жак Натан, проф. д-р Кирил Григоров, проф. д-р Живко Ошавков, проф. д-р Ташо Пачев, проф. д.с.н. Стоян Михайлов и др.¹

Темата „Обществената трансформация в България, Европа и Света“ избрахме в контекста на актуалните днес, модерни тенденции в развитието на мисълта в социологията и икономиката, политологията и обществените науки като цяло. Живеем в динамична ера, в превратна епоха. Ключовата дума в нейното осмисляне е трансформации. От методологична гледна точка, трансформациите днес обясняват всички обществени и икономически, политически и културни, цивилизационни проблеми, катаклизми и въпросителни, които стават все повече и все по-дълбоки. В съвременната епоха трансформациите тръгват от икономиката, но няма как да не минат през политиката, да стигнат до ежедневието и бита на хората, до техните културни ориентации и ценности, способност за идентичност и гражданска активност. Убедени сме, че това бе точната тема, синтезирано отразяваща както динамиката на времето и сложността на обществените процеси, така и съответното им научно интердисциплинарно осмисляне – на теоретично и методологическо, на методическо и инструментално ниво, в обхвата на съвременните емпирични изследвания.

Географски разпростряхме тематиката далеч извън пределите на България. Поканихме колегите си да предложат идеи, тези, изследователски резулта-

¹ Пачев, Ташо. *Социологическото обучение в УНСС*. В: Научни трудове, УНСС 2005, с. 134-143.

ти по трансформацията, разглеждана в пределите на Европа и дори на Света като единно пространство. Ясно е, че ние, българите, се вълнуваме от развитието на обществените процеси в България. Но европейските и световни реалности резулират при нас. В този ред триединството България, Европа, Света е задължително. Интересът на общността към конференцията показва адекватността на тематичното решение.

3. Организационна форма на научната проява

„Обществената трансформация в България, Европа и Света“ е национална научна конференция. Проведе се на 16-17 ноември 2012 г. в модерните конферентни зали на УНСС.

Първоначалната идея бе конференцията да се организира в четири тематични сесии. В три от тях да бъдат представени научни изследвания и доклади на утвърдени учени и млади колеги по съответните тематични поднаправления: социологически и икономически; политологически и властови; исторически и цивилизационни трансформации и тяхното научно концептуализиране, изследване и прогнозиране. Четвъртата да представи работата на студенти – бакалаври, магистри, докторанти по същата проблематика.

В хода на организацията на научния форум, въз основа на неочаквано големия брой заявления за участие и интереса на колегите към конференцията, трансформирахме проекта си.

Вместо три планирани бяха проведени **шест работни сесии** с утвърдени учени и млади колеги. Проведохме по две сесии паралелно (виж Приложение 4). Оформи се два паралелни потока:

(1) Трансформации на пазара, труда и капитала → Модели на поведение и изследователски методи → Социална динамика, възпроизводство и миграция на населението;

(2) Критика на общественно-политическите модели → Трансформация на общественото управление → Трансформация на социалните структури.

Обединяващата теоретико-методологическа рамка и за двата паралелни потока бе очертана в началото на форума чрез **Пленарна сесия** под надслов: „**Трансформации на парадигмите пред предизвикателствата на Глобализацията и Алтерглобализацията**“.

Общият брой представени доклади в конференцията – в Пленарна сесия и шестте паралелни сесии е 35. От тях 22-ма докладчици са утвърдени учени (хабилитирани: професори, доценти) и 13 млади учени (6 нехабилитирани и 7 докторанти).

Поради големия заявен интерес за участие от страна на студентите (бакалаври, магистри и докторанти), предвидената четвърта студентска сесия се трансформира в **съпътстваща студентска конференция**. В организирането ѝ се включи екип студенти от катедрите „Икономическа социология“ и „Икономикс“.

Съпътстващата студентска конференция бе под надслов **„Глобализацията тук и там“**. Проведе се в четири сесии, в два паралелни тематични потока:

- (1) Глобализацията сама за себе си → Глобализацията и хората;
- (2) Глобализацията и обществата → Глобализацията в България.

Бяха представени общо 27 доклада. Седем от тях са колективни, а останалите индивидуални. В конференцията взеха участие 1 гимназист, 30 бакалаври, 7 магистри, 3 докторанти.

И голямата, условно казано, конференция *„Трансформациите в България, Европа и Света“* и малката, студентската, *„Глобализацията тук и там“* включваха наред с научната и социална програма.

„Трансформациите в България, Европа и Света“ посрещна участниците си на официален коктейл на 16 ноември 2012. Мероприятието даде простор и уютна среда за неформални обсъждания върху поставените в залата проблеми, провокира нови колегиални контакти и утвърждаване на вече съществуващи академични между катедрени, между факултетни и между университетски връзки и контакти. Основна цел на организаторите бе активизиране на научната ни общност, връщане към култура на колегиално общуване, взаимна симпатия между поколенията в науката.

„Глобализацията тук и там“ завърши с **тържествена сесия**, наречена **„Червената ябълка на АФОН“**, на която присъстваха редом с участниците и гостите, и студенти, участвали в предишни студентски форуми, организирани от Академичен форум за обществена наука, Клуб на социолога в УНСС, Движение „Промяна за студентите“.

„Червената ябълка на АФОН“ провокира участниците и гости на студентския форум със съчетаване между наука и изкуство, между рационално осмисля-

не и емоционално преживяване. Представени бяха дипломен документален студентски филм „След края на света“ (Веселина Фотева, 2012) и театрален авторски, студентски моноспектакъл „**Червената ябълка**“ (Яница Маринова, 2012).

Връчени бяха награди в следните пет категории: (виж Приложение 6)

- Академично представяне
- Академична подготовка
- Академичен екип
- Академична провокация
- Академичен дебют

Оживена ДИСКУСИЯ във всяка от сесиите

Сесиите в конференциите „Трансформации в България, Европа и Света“ и „Глобализацията тук и там“ не бяха просто поредица от доклади, съпътствани със скучновати текстови мултимедийни презентации. След докладите бяха задавани интересни въпроси. Накрая на всяка сесия бе предвидено време за отговори и делова дискусия. Скучаещи в залите нямаше. Прекаляване с дълго говорене извън регламента също нямаше.

Половината от представените доклади не бяха съпроводени с мултимедийна презентация и визуализация. Акцентът беше поставен върху академичната логика, концентриране на вниманието върху концептуални фигури и аргументи. Имаше и много ярки мултимедийни презентации – както от утвърдени учени, така и от млади колеги, студенти – които демонстрираха възможностите на тази форма за активна научна комуникация.

4. Планирани цели и постигнати резултати

От страна на катедра „Икономическа социология“ целта бе да се установи, поддържа и развива научен диалог, колегиално партньорство и взаимодействие със сродни катедри в български университети и научни институции. Основна задача бе чрез организирания научен форум да проверим докъде е стигнало интердисциплинарното, вътрешно институционалното и междуличностно интегриране в рамките на УНСС, както и с колегите ни от други университети и институции. Наша цел бе да предложим една сближаваща и активизираща научната общност платформа.

Планирани ЦЕЛИ	Постигнати РЕЗУЛТАТИ
<p>Представяне на научноизследователската дейност и постигнати резултати на катедра „Икономическа социология“, УНСС.</p>	<p>В конференцията участваха активно – като организационен комитет, докладчици и модератори – практически всички членове на Катедрата.</p> <p>Самостоятелни доклади представиха 6 хабилитирани колеги.</p> <p>Бяха представени 2 съвместни доклада с автори от други научни звена, но ръководени от хабилитирани колеги от катедрата.</p> <p>Доклади представиха 5 хонорувани преподавателя към катедра „Икономическа социология“.</p> <p>Редовните докторанти в трета година от обучението си също представиха етап от работата си.</p> <p>В студентската конференция самостоятелни доклади представиха трима студенти от специалност „Социология“. Бяха представени и два колективни доклада.</p>
<p>Вътрешноинституционален диалог в рамките на УНСС. Откриване на нови интердисциплинарни полета.</p>	<p>Тематичната рамка на конференцията бе съзнателно търсена, за да даде възможност на колеги от различните факултети и катедри на УНСС да намерят допирна точка между своето и общото изследователско поле.</p> <p>Социологията като фундаментална наука има широко ветрило от приложения, което ни дава основание да търсим родство с други науки, но и да провокираме колеги да намират връзка с нас и така взаимно да обогатяваме науката като цяло и себе си.</p> <p>Конференцията „Обществена трансформации в България, Европа и Света“ както и съпътстващата студентска, успя да срещне представители на четири от общо осемте факултета в УНСС: „Общоикономически факултет“ като домакин, успя да интегрира колеги – преподаватели и студенти, от Факултет „Управление и администрация“, Факултет „Икономика на инфраструктурата“, Факултет „Международна икономика и политика“.</p> <p>Наред със социологическите, представени бяха иконо-</p>

	<p>мически, управленски, политически проекции на обществените трансформации в България, Европа и Света, на рефлексите на Глобализацията „Тук и Там“.</p> <p>В общата тематична рамка бяха открити отрасли социологически направления – икономическа социология, социология на знанието, социология на труда, социология на политиката и др. Някои от тях развивани от класическата българска социологическа школа от средата на миналия век и позагърбени днес като социология на медиите и обществените комуникации.</p>
<p>Съвместяване на поколенията в социологическата общност в УНСС и извън него.</p>	<p>За нас осъществената среща на различните поколения в съвременната българска обществена наука бе основна цел. Амбицията ни бе да ги срещнем и поставим в работна среда заедно. И ето конкретните резултати в количествен израз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • в подготвителния етап на конференцията участват редом и млади колеги, и утвърдени учени. Това е видно от списъка на членовете на Организационния комитет; • в реализаторския етап междупоколенческото съвместяване е осъществено на ниво модератори и участници в сесийните дискусии и в двете конференции, както следва:<ul style="list-style-type: none"> - <i>модератори</i>: общ брой 17 – от тях 10 студента и 7 утвърдени учени; - <i>участници</i>: общ брой 76; - <i>гости и участници</i>: общ брой 186 – от тях 10 млади учени; 49 утвърдени изследователи, експерти и хабилитирани преподаватели; 10 докторанти и 109 студенти (бакалаври и магистри) и 8 ученика.
<p>Стимулиране на интердисциплинарното осмисляне на обществените трансформации и метаморфози в процеса на Глобализация чрез общо усилие</p>	<p>Основната тема на конференцията „Обществената трансформация в България, Европа и Света“ бе дискутирана от гледна точка на най-малко 6 дисциплинарни полета в обществените науки: социология, политология, икономика, демография, психология, история.</p> <p>Съчетаването на различни подходи в рамките на всяка от сесиите позволи, от методологична гледна точка – интердисциплинарно съчетаване на методи за осмислянето на проблематиката, и от тематично-съдържателна гледна точ-</p>

<p>за открояване на креативни тематични и проблемни фокуси.</p>	<p>ка – структурирано съвместяване на тези, идеи, школи и парадигми. Това е постигната цел във всяка от проведените сесии.</p> <p>Подборът на тематиката на сесийните дискусии е резултат от подготвителната работа на Организационния комитет (юли-ноември 2012). Предложените теми отразяват основни проблеми, центрове и сфери на обществената трансформация в процеса на глобализация.</p>
<p>Утвърждаване на престижа и лидерската позиция на УНСС, като водеща научноизследователска и учебна структура в Република България в областта на социологията и обществените науки като цяло.</p>	<p>Научната конференция „<i>Обществени трансформации в България, Европа и Света</i>“ бе приветствана от Българска академия на науките, лично от научния секретар на БАН проф. д.ик.н. Росица Чобанова. Приветствен адрес получихме и от Съюза на учените в България, лично от председателя на секция „Обществени науки“ доц. д-р Саша Тодорова. Ректорският съвет и лично ректорът на УНСС проф. д.ик.н. Стати Статев поздравиха форума и неговите делегати.</p> <p>За нас тези приветствия са категорично признание както за авторитета на научния форум, така и за лидиращата позиция на институцията-организатор – УНСС и катедра „Икономическа социология“ сред националната научна общност.</p> <p>Конференцията привлече вниманието на над 180 участника от 6 университета и научни институции в България: <i>Университет за национално и световно стопанство; СУ „Климент Охридски“; Югозападен университет „Неофит Рилски“; Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“; Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“; Българска академия на науките (БАН)</i>. Те не просто заявиха участие, но активно участваха.</p>

5. Предстоящо: РЕЦЕНЗИРАН СБОРНИК

Следвайки стандарта за авторитетен научен форум, подготвяме издаване на рецензиран научен сборник с авторски студии и статии по доклади, изне-

сени на конференцията „Обществена трансформация в България, Европа и Света“, както и от съпътстващата студентска конференция. Сборникът от „голямата“ конференция предвиждаме да публикуваме на хартия, а разработките от съпътстващата студентска – електронно, в интернет страницата на Академичен форум за обществена наука.

Веднага след приключване на форума бе разпространена покана за подаване на писмени научни разработки въз основа на изнесените доклади. В рамките на крайния срок – 17 декември 2012, след това продължен до 20 февруари – са получени статии и студии от повечето от участвалите в конференцията.

6. Финансиране

Научната конференция „Обществена трансформация в България, Европа и Света“, Ноември 2012, бе финансирана от УНСС, а съпътстващата студентска конференция – от Фондация „Фридрих Еберт“, Бюро-България.

Благодарим на двете институции, които доказаха на дело, че дори и в кризисни години пари за сериозна наука може и трябва да се отделят.

7. Благодарности

Организационният комитет на „Обществена трансформация в България, Европа и Света“ изразява благодарност към Програмния съвет по НИД на УНСС за възможността – финансова и материално-техническа – да реализираме проекта си. Специални благодарности към Ректорското ръководство и УНСС като цяло – както за изградената модерна материално-техническа инфраструктура, така и за подкрепата, доверието и съпричастността към научноизследователския и образователен процес в нашата катедра „Икономическа социология“. Благодарим на изследователските агенции „АССА-М“ и „Витоша рисърч“, на фондация „Фондация Фридрих Еберт, Бюро-България“ за подкрепата и активното отношение към нашата конференция.

Специална колегиална благодарност към всички участници и гости на конференцията, без чийто професионализъм и мотивация, без чийто активност и предприемчивост конференцията нямаше да изпълни със съдържание организационната си рамка, нито да съответства на замисъла и да постигне целите си.

Вярваме, че научната конференция „Обществена трансформация в България, Европа и Света“ е заразил всички нас с позитивна енергия и оптимизъм за бъдещи успешни подобни академични форми.